

cinch florins e que ells se fornesquen ---» (citat per Farauo, *Misc. Fabra*, p. 169, d'un *Libre de Memòries*, de 1398, de València). Tenim ja el sentit modern de producte del que es pren als vençuts en Jaume Roig, *Spill*, c. 1460: «per ma quitança / e del botí, / 5 quant lo partí, / per part donà». Però en la doc. medieval és encara més freqüent i, tant en català com en francès, el sentit és 'repartició de les preses quan hi ha botí de guerra', que comprovem, ultra les memòries de 1398, en un doc. de 1463 (cites del *DAG*. i 10 *AlcM*), en el *Record* de Turéll (1476) i en uns *Stils de la Cort*, d'on *AlcM* cita tant *botiner* com *botí* (font mallorquina medieval, S. xv o princ. xvi?). Ara bé, *botiner* 'repartidor del botí fet pels corsaris' fou un mot important en la història de la nostra marina de guerra, veg. *DAG*. i *AlcM*, i que sembla aparèixer ja abans que en aquestes fonts: «a 'N johan Paracols, mariner, e a 'N Vicens Ferrer, *botiners* de la presa la qual s'és feta de ---», en un text de Barcelona, publ. per Carreras Candi, i que aquest data de 1254 (*Misc.* 20 *Hist. Cat.* II, 267), datació que no estic en condicions de verificar (alguna forma del context i altres raons suggereixen que estigui un poc antedatada o que sigui traducció un poc posterior d'un relat llatí d'un fet d'aquella data).

Des de Diez (*Wb.*, 62), Mackel (*Frz. St.* VI, 1887, 112), M.-L. (*REW*, 1435, 1422a) i Wartburg (*FEW* I, 654-5) s'està d'acord que les formes de les diverses llengües romàniques (it. *bottino*, cast. *botín*,¹ català són rebudes del francès on hom el documenta des de mj. S. xiv (si bé sembla haver-n'hi ja una cita llatinitzada potser un poc anterior), i que allí prové del germànic: més aviat del germànic occidental que no de l'escandinau (on no sembla ser gaire antic), mentre que tenen antiguitat considerable les formes del neerlandès i del b.-al. mj. *bûte*, tot plegat formes germanes de l'al. mod. *beute* 'botí' (aquest més tardà, fi S. xv). Les conclusions des del punt de vista del germànic i francès, han estat en part modificades pels estudis més recents de Gamillscheg (*EWFS*; *Miscel. Coelbo*, c. 1950, pp. 193-5) i en particular K. Jaberg, *Fs. Jud.*, 1943, 310-2. Sembla que aquest té molta raó —els fets catalans, que ell no va usar, la corroboren— en posar de relleu el fet que la documentació francesa més antiga mostra el mot en el sentit de 'repartició del botí' i que això correspon millor al derivat germànic b.-al. mj. *butinge*, neerl. mj. *bu(i)tinge*, que també és força antic, fins en oberdeutsch: suís-al. ant. *bütting* (que ja es documenta el 1407); i això justament correspon millor a la terminació del fr. (i roinànic general) *butin*: en els detalls, doncs, la conclusió més versemblant és que el punt de partida estigui en aquest abstracte derivat germànic, *bu(i)tinge*, segurament més aviat b.-al. mj. (hansètic) o neerlandès, llengües marítimes,² que no alt-alemany. El canvi de *but* en *bot*, comú a les llengües romàniques del Migdia és degut a evident influència d'etimologia popular.³

DERIV.: *Botiner* (S. XIII o XIV, veg. supra).

¹ Oc. *botin* un sol testimoni en un misteri de 1505, 60

PSW I, 189. En castellà, des de Nebrija: «el despojo de la cavalgada: *manubiaes*» i allí també *botinero* «en cuyo poder se pone». L'usen p. ex. clàssics del teatre com Vélez de Guevara, *La Serrana de la Vera*, *Te. Ant. Esp.* I, 10. Els diccs. castellans ometen un *botinero* 'moble intermedietre entre sofà i cadira de braços', que s'usava a Mendoza, Arg., el 1940, no sé si derivat d'això. —² Car no sembla, d'altra banda, que encerti Jaberg en suggerir que no fos mot de la guerra marítima: tant els fets aplegats per Wartburg com els catalans, i els analitzats pels altres, coincideixen en una majoria a posar en primer lloc les accs. marines. —³ No tant la de *bot* 'barqueta' (mot recent) com la de *botar* 'colpir amb botavant, amb llança' i la seva ramificada família, *lato sensu*: un *botin* en el sentit de 'cop, escomesa' (derivat de *botar*) es va usar en castellà en el S. xv (*Cetreria* de Evangelista, *ZRPh.* I, 240) i estaven en curs mots semblants com *bot* de *llança*, que és natural que influïssin més a fora de França quan hi penetrà des del Nord el germanisme marítim francès, majorment quan en francès hi havia *butter* al costat de *bouter*, amb sentits quasi iguals.

²⁵ *Boticaix*, -caixada, V. *queix Botifarra*, *botifarrer*, *botifarró*, -arro, *botifler*, *botiflet*, *botiflò*, V. *botir Botifora*, V. *botar*

BOTIGA, del gr. bizantí ἀποθήκη (pronunciat ³⁰ *apothiki*, en clàssic *apothéke*), llatinitzat com *apoteca*, 'dipòsit, magatzem', derivat de ἀποτίθημι 'jo diposito' (τίθημι 'jo poso'). □ 1.ª doc.: 1203.

En un privilegi reial de 1203 que insereix el mot en una frase llatina i posant-lo amb flexió llatina, autoritzant per a coses fetes «in ipsis *butigus* meis Villefranche» (*Cart. de Poblet*, 19); encara que *AlcM* no en doni testimonis sinó des de 1407 (amb molts del S. xv), abunda ja en tot el període medieval, p. ex. en el doc. rossellonès de 1284, que cito a *LLEGUM*, ⁴⁰ *RLR* IV, 376). Des de llavors apareix aplicat a moltes menes de magatzems o dipòsits comercials (incloent-hi llavors la tenda de l'apotecari, cast. *botica*, també cat. ant. *botiga*, *AlcM*, § 1, veg. també infra, *apotecari*), d'obradors, de dependències agrícoles, etc.; i des de bon principi ja també el significat més divulgat en la llengua avui normal, per a llocs de despatx d'articles de comerç diversos; Joan Esteve (val., 1472-89) ja hi posa: *botiga de argenter* (aurificina), *bo. de fuster*, *bo. de lana* (taberna lanaria), les de vi, oli i sabates, ⁵⁰ *la botiga de home qui vena llibres* (taberna libreria) i *on se fan les obres* (oficina) (*Liber Eleg.*, f.^o e1r1); OPou (1575, *ThPn.*, 176, 208), *la botiga del estamper* (chalcographia, typographia), «pesos dels argenters --- estos matexos pesos, ab la matexa proporció se usen per les altres *botigues*, exceptat ---». Però ací escau atendre més a les aplicacions més rústiques i desuètes.

La de la Muntanya mallorquina 'l'habitació on es guarda l'oli, i la premsa i altres coses atinents a aquest' ja la trobem en un doc. de c. 1451: «dien haver perduts tants fruyts —digam oli— que per las